

Boekbespreking

de Mens, God en het Universum - I.K. Taimni

In 2015 uitgegeven door de Uitgeverij van de Theosofische Vereniging in Nederland (UTVN) - 507 pagina's, gebonden, met leeslint, ISBN 978 9 0617 5098 7 - prijs € 29,75

Nederlandse vertaling, typografie en vormgeving: Richard van Dijk

Het boek

Dr. I.K. Taimni (1898-1978), geschoold in de Indiase filosofie en hoogleraar in de scheikunde, heeft een twintigtal boeken geschreven. Enkele daarvan zijn in het Nederlands vertaald en worden intensief gebruikt als studiemateriaal. Zijn vertaling met commentaar van *De Yoga-Sūtra's van Patañjali* werd en wordt ook in veel yogagroepen bestudeerd. Het boek *de Mens, God en het Universum* (noot 1) bestaat sinds 2015 in het Nederlands. Wie begint om dit boek van kaft tot kaft te lezen, moet zich realiseren dat het geen boek voor beginners is, en dat het een geweldige reikwijdte heeft - een geslaagde poging om *De Geheime Leer* van Madame Blavatsky op vele, vooral natuurwetenschappelijke punten te actualiseren. De vele verduidelijkende schema's en lijntekeningetjes zijn een grote visuele hulp. Naar mijn mening is het voor gevorderde theosofie-studenten een *must* om dit boek te lezen en te herlezen. Dan kan de vernieuwende, integrerende kracht ervan ten volle doordringen. Het boek heeft een waardevolle index, waar termen vaak in hun context worden verklaard. Hierdoor is het boek als

naslagwerk zeer bruikbaar voor iedereen die theosofische studies maakt in de natuurwetenschap, en wetenschappelijke studies in theosofie.

De bedoeling van het boek

Achter het universum en achter ons eigen leven gaat een groot mysterie schuil. Totdat dit mysterie is opgelost kan ons leven geen betekenis hebben, en zal de zoekende mens geen vrede kennen. De materialistische religie, filosofie en wetenschap, met haar methode die op het waarnemen en verklaren van de *fysieke* werelden is gericht, schieten hierin tekort, want de fysieke wereld is slechts de buitenste schil van ons universum. Wie daarnaast de methode van de spirituele benadering gebruikt kan doeltreffende technieken en verklaringen leren kennen, om de volheid van het occulte wereldbeeld te ervaren en het grote mysterie ook op de ijlere gebieden te ontsluiten. De heldere en overstelpende getuigenissen van talloze occultisten, zieners en mystici met hun eerstehands ervaringen vormen de basis van deze spirituele benadering.

De waarde van het boek

Wie dit boek heeft bestudeerd ontdekt dat het aanzet tot de ontwikkeling van een transcendente visie waarin natuurwetenschap, religie en filosofie met elkaar geïntegreerd raken. In dat integrale wereldbeeld is plaats voor Werkelijkheid (Sat), Bewustzijn (Cit) en Denkvermogen (Citta); ja, ook voor moderne natuurwetenschap. Dr. Taimni was immers hoogleraar in de scheikunde én een geboren leraar in oosterse filosofie. Het is voor ons westerse denken heel moeilijk voor te stellen dat *materie* in zijn wereldbeeld uiteindelijk *een*

golfbeweging in de vorm van straling is, en dat straling een modificatie van het denkvermogen is ('ideatie'). Atomen en moleculen bestaan voornamelijk uit ruimte en alle 'deeltjes', zoals elektronen en protonen, zijn uiteindelijk 'straling': de ogenschijnlijk fysieke wereld is louter een verschijning in de mentale wereld. Binnen dit wereldbeeld ontwikkelt Taimni in dit boek een niet-materialistisch kosmologisch wereldbeeld, waarin ook begrippen uit de moderne natuurkunde en sterrenkunde een plaats krijgen. Hij maakt daarbij gebruik van de filosofische stelsels en begrippen van de hindoeïjse begeerte (in het bijzonder Sāṃkya en Vedānta: noot 2) en theosofische literatuur, in het bijzonder *De Geheime Leer van H.P. Blavatsky*. Hij schrijft hierover: *Het doel van de filosofie, en tot op zekere hoogte van het occultisme, is om de realiteiten van het bestaan te vertalen naar het menselijk intellect* (bladzijde 445).

Hiermee maakt hij *De Geheime Leer* op allerlei gebieden up to date en verfrist hij haar onder andere door het begrip 'fohat' in moderne bewoordingen nader uit te leggen (vanaf bladzijde 435).

Enkele gedachten die me getroffen hebben:

1. Fohat

Fohat is de scheppende kracht van de eerste Logos (Brahmā, de Schepper). Fohat wordt in de Indiase filosofie *Agni* (vuur) genoemd. De energie van de tweede Logos (Viṣṇu, de onderhouder) is *Prāna*, en de energie van de derde Logos (Maheśa, Śiva, de voleindiger) is Kundalinī. Fohat (Agni) leidt tot de creatie van het ruwe materiaal, Prāna leidt tot de evolutie van voertuigen (fysieke en ijle lichamen) en Kundalinī leidt tot de ontvouwing van bewustzijn.

2. Trilling als de niet-materiële grondslag voor de gehele manifestatie.

Dr. Taimni beschouwt *Nāda* (Sanskriet voor geluid, trilling) als een supergeïntegreerde trilling in *Ākāśa* (Sanskriet voor ruimte), die in de kern mentaal van aard is. In de drie hoofdstukken over tijd en ruimte gaat hij uit van de gedachte dat *Nāda* de supergeïntegreerde trilling is die in zichzelf alle geïntegreerde trillingen van de fysieke en ijlere soorten bevat. Elk gemanifesteerd systeem, zoals onze 'schepping' ontstaat uit een 'Ei van Brahmā', dat zich aldus openbaart door *Nāda* waaruit vervolgens alle fysieke en bovenfysieke vormen ontstaan.

Inderdaad, *de Mens, God en het Universum* is een boek om te lezen, te bestuderen en te herlezen.

Ronald Engelse

Noten:

1. I.K. Taimni, *Man, God and the Universe*, The Theosophical Publishing House, Adyar, 1969.
2. *Sāṃkya* vertegenwoordigt het voorlaatste stadium van de evolutie van filosofische concepten en Vedānta probeert de Ultieme Waarheid van het bestaan te representeren, waarin zelfs de twee basale elementen van het bestaan, Geest en Materie, gezien worden als twee aspecten van de Ultieme Werkelijkheid (zie bladzijde 252).